

א) לקמן י"ט. ב) כ"ג. ה"ג;
ב) לקמן י"ח. ג) ויטין כ"א;
ד) לקמן י"ד. ט) ויטין ג"ג. ל) ויטין ז'
ז) ויטין ט'. ח) ויטין י"ג.
ט) ג"ר ש"א צ"ח כסלו
למחמ שלפניו וע"י ש"י.

הגהות הב"ח

א) גמ' מוקי לה למתני'
בשטרא דלאו אקנייתא:
ב) רש"י ד"ה אבי אמר
וכי אכל השתא דמתן. י"ב
זכו למאי דקס"ד שהתא
ומשום הכי פריך לקמיה
אמאי לא יחזיר כ"י אכל
למאי דמסקי הוה טעמיה
דאבי משום דחיישין
לפרעון ולקטניא והוה
שטר שנתמל עשבורי:
ג) ד"ה העתא וכו' הלכך
איכא לממרה. י"ב פירוש
כשאין חייב מודה:

גלוין הש"ס

גמ' אבי אמר עדין
בחתומי. ע"י רשב"א
במיועו קדושין דף כ"ז
ע"א ד"ה ע"מ שמתנו
לו שטר:

מוסף רש"י

דייתיקי. לוחת שכיב מרט,
דה תהא למיקס ולהיות
(ג"סו"ב כ"ג).

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

בשטרי הקנאה. שמקנה לו נכסיו מהיום זין ילוה זין לא ילוה יגבה מהן לאותו זמן מהיום: אי פני דבשטרי דלאו הקנאה לא עבידי דכתבי אלא אם כן ראו הלוואת המעות ממני דקמני כו':
כי ליכא מלוה בהדיה. ונתון מעות **אמר.** הא דתנן כותבין שטר ללוה בלא מלוה אפילו בשטר דלאו הקנאה נמי ואי נמי אחי למיטרף מהאידנא והוא לא ליה עד תשרי לא שלא כדון הוא עדיו בחתומיו השעבוד ואפילו לא הלוה המעות עד תשרי. ולהכי מוקי ליה אבי בהאי טעמא משום דקשיא ליה כיון דאמרת כו' ^(א) אכל השתא דתנן כותבין חיישין דלמא ^(ב) כתב ללוה ולא ליה. ולקמיה פריך אמאי לא יחזיר הכי זכו ליה עדיו בחתומיו ושפיר טריף: דייסיק. לוחת שכיב מרט. ולשון דייתיקי דה מיקו וזה תיקוס דדברי שכיב מרט כמתבין וכמסורין דמ"ט: **מסנה.** מתנת זריא: ושזבין. פרעון שטר: **הני מילי היכא דמטא שטר לידיה.** ואפילו לאחר זמן זכו לו חתומיו לגבות מומן הכוזב זכו. ואי קשיא הא דתנן ^(שביעית פ"י מ"ה) שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין במאי מוקי לה אבי מריך במוקדמת כתיבתן לחתימתן ולהכי פסולין שבה לנרוף משעת כתיבה א"כ שכתבו וחתמוהו בשטרי והס כתבו כתיבו שזהו ראש השנה לשטרות: **בשנא לרב אסי.** דמוקי לההוא דכותבין בשטרי אקנייתא: **מוקי.** מתניתין דלאו אקנייתא ולהכי לא יחזיר כדקאמר איתרע ליה וחיישי דלמא אקרי וכמו והוה ליה מוקדם ולכן הופקר להשליכו: **לפרעון ולקטניא.** שמה פרעו ומן הלוה נפל והא דקא מודה של רמאות לנרוף את היא צנייה של רמאות לנרוף את הלוקחות שלקחו ממנו קרקע של באתריה ויחלקו צנייה: **ולשמואל דאמר.** לקמן: לא חיישין לפרעון. בשטר הנמנא ואפילו אין חייב מודה דאם איתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה דאמר שמואל לקמן (דף טו): המנא שטר הקנאה בשוק יחזיר לצעלים וכ"ש כשחייב מודה מהאי טעמא גופיה דמיוס פריעתו הוא קורעו הלכך ליכא למיחש לאחר זמן לקטניא מתני' במאי מוקי לה: **הניחא כו'.** ואי קשיא על כהן לא סבירא ליה ככאבי דאי ככאבי ס"ל מאי איריא שטר הקנאה הא לאבי אין חילוק בין זה לזה דאפילו דלאו הקנאה נמי יחזיר הוה שמואל לא חייש לפרעון לאו פירכא הוא דמורה אבי דלא מטא שטרא לידיה מעולם: **שמואל מוקי לה כשאין חייב מודה.** כתיבת השטר שאומר ליה לא כתבתי ומוקי הוה. וא"ת יתקיים בחתומיו כיון שנפל איתרע ליה ואמרינן מפני שפסול היה לא נוהר ומהמנין ליה להאי:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה אי הכי מתניתין דקתני אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללוה בניסן ולא ליה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות שלא כדון אמאי לא יחזיר נחזי אי בשטר הקנאה הא שעביד ליה נפשיה אי בשטר דלא הקנאה ליכא למיחש דהא אמרת כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבין א"ל רב אסי אע"ג דשטרי דלאו הקנאה כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבין מתניתין ^{(כיון דנפל אתרע ליה וחיישין דלמא אקרי וכתוב ^(א) אבי אמר עדיו בחתומיו זכין לו ואפילו שטרי דלאו הקנאה משום דקשיא ליה כיון דאמרת בשטרי דלאו הקנאה כי ליתיה למלוה בהדיה לא כתבין ליכא למיחש דאקרי וכתוב אלא הא דתנן ^(ב) מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוכרים הרי זה לא יחזיר שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם וכי נמלך עליהם מאי הוי והא אמרת עדיו בחתומיו זכין לו הני מילי היכא דקא מטו לידיה אבל היכא דלא מטו לידיה לא אמרינן אלא מתניתין דקתני מצא שטרי חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללוה בניסן ולא ליה עד תשרי בשלמא לרב אסי דאמר בשטרי אקנייתא מוקי לה בשטרי דלאו אקנייתא וכדאמרינן אלא לאבי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר אמר לך אבי מתני' היינו טעמא דייחיש לפרעון ולקטניא ולשמואל דאמר ^(ג) לא חיישין לפרעון ולקטניא מאי איכא למימר הניחא אי סבר לה כרב אסי דאמר בשטרי הקנאה מוקי ^(ד) מתניתין בשטרי דלאו הקנאה אלא אי סבר כאבי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר מוקי למתניתין כשאין חייב מודה אי הכי כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר נהי דלא גבי מן משעבדי מבני חרי מגבי גבי שמואל לטעמיה דאמר שמואל אומר היה רבי מאיר שטר חוב שאין בו אחריות נכסים אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי וכי מאחר שאינו גובה אמאי יחזיר אמר רבי נתן בר אושעיא ^(ה) לצור על פי צלוחית של מלוה ונהדריה להו ללוה לצור על פי צלוחיתו של לוח לוח הוא דאמר}

בבא מציעא י"ג.

אבי אמר עדיו בחתומיו זכין לו. מכאן קשה לרש"י דריש מסכת ראש השנה (דף ג. וספ ד"ה לטורות) דתנן בחד בניסן ראש השנה למלכים ומפרש בגמרא דפיקא מינה לשטרי חוב המוקדמים ופרש"י שאם לא קבעו יום לתחלת שנת המלך אלא כל מלך לפי מה שעומד פעמים שאין להצמין כגון אם כתב צו בצסקלו בשנת ג' למלך וצאו עדים ואמרו כשחתמנו צו לא ראינו שהלוה אלא אמר הלוה לנו חתמו כלותה שנינו כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו אבל ראינו שהלוה אותה מלוה בתמו בשנת ג' למלך ואין לנו יודעים אם קודם לכן או אחרי כן שאין לנו יודעים מתי עמד המלך אם זין ^(א) תמו לבסליו של אחריו והוה ליה כסליו תחלה א"כ מוקדם הוא ופסול או זין כסליו לתמו של אחריו והוה ליה מאוחר וכשר והשתא שקבעו ניסן ר"ה הוה ליה תמו תחלה ושטר מאוחר הוא וכשר והשתא לאבי כה"ג לאו מוקדם הוא עדיו בחתומיו זכין לו ולרב אסי נמי דלית ליה למה הולכרו לעשות תקנה כיון דלית ליה כותבין שטר ללוה אלא בשטרי הקנאה ועוד וכי רגילות הוא שיטכחו כל העולם והסופר זכ"ד מתי עמד המלך שהולכרו לעשות תקנה בשביל כך ועוד דהוה ליה למימר דנימ טוצא בכל שטרות שלא יעו מאומתי לגבות כיון דאין יודעים מתי מתחלת שנת המלך ופר"ק יומא אך אין מקומי הנה ונראה לפרש דנימ לשטרי חוב המוקדמים היינו כגון שאם עמד המלך בזכ"ט צלד כשיגיע כ"ט צלד בשנה של אחריו פעמים יעשה הסופר ציוס אחד ויסבור שעתד המלך אשתקד בחד בניסן ויכתוב עתה זכ"ט צלד שנה ראשונה ומנא שטר זה מוקדם שנה שלמה וזה פסול לכולי עלמא שכותב עתה שנה של אשתקד אבל כשקבעו ניסן ר"ה לא יעשה דמיוס שני לעמידת המלך שהוא ראש חדש ניסן כתב הסופר שנה שניה ומשם ואילך עד ניסן הבא:

משום דקשיא ליה לאבי. תימה דבשביל כך לא הולך לומר עדיו בחתומיו זכין לו דאפילו יסבור דאין זכין כרב אסי ומתניתין שכותבין שטר ללוה בשטרי הקנאה ודלמא מיקרי וכתב לא אמרי' יעמיד משנתו בשחייב מודה ולא יחזיר משום דחיישין לפרעון ולקטניא כדאמר בסמוך וי"ל משום דקשיא לאבי לא ניחא ליה שניא דרב אסי ומילתא באפי נפשה היא ולא קאי אדאמר אבי עדיו בחתומיו זכין לו: **היינו טעמא** דחיישין לפרעון ולקטניא. וסברי רבנן אחריות טעות סופר הוא ולכן לא יחזיר אפילו אין בו אחריות וכן לרב אסי תימה אמאי קאמר משום דחיישין לקטניא לימא משום דחיישין שמה פרעו וכבר נמחל שעבודו ועתה רוצה לחזור וללוה צו כדי להרויח פשיטי דספרא ומלוה נמי רוצה דבצר שיטרופ מומן מוקדם וי"ל משום פשיטי דספרא לא יפסיד ללקוחות מומן מרובה אף על גב דרב אסי חייש לכתב ללוה ולא ליה ועתה רוצה ללוה ומפסיד ללקוחות משום פשיטי דספרא היינו משום שכבר נתן לסופר רעה ואינו רוצה להפסיד ועוד שסובר המלוה שילא הקול משעת כתיבה אבל כשלוה ופרע לא הפסיד פשוט שנתן לסופר רעה ולא הפסידה שנית לא ככתב השטר:

עין משפט גר מצוה

ק"א א מ"י פ"ד מהל' מלוה וזה ה"ל א ועין מ"מ שהיה צ"ע סגן עשין עד טו"ע ח"מ כ"י לטו ע"פ ג' ב ^(טו"ע) ח"מ כ"י מג סע"ף ט"ו: ג ^(טו"ע) ח"מ כ"י סה סע"י ז': ק"ב ד מ"י פ"ח מהל' אבדיה ה"ל א סגן עשין עד טו"ע ח"מ כ"י סה סע"ף ו':

רבינו הגנאל

מלוה כמו נירוש שמא כתב ללוה ולא ליה. ופרקי רב אשי בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה בחליפין ולא חיישי לחתנת המעות אלא נשתעבר מעידנא הריא דקני מיניה בחליפין. אבי אמר עדיו בחתומיו זכין לו כ"י כיון שאמר לוח ליעדים העידו עלי שיה לפלוני עלי כך וכך וככתבו שטר בזה וחתמו קנו זכו למלוה ואע"ג דלא קנו זכו מן הלוה והוא נפיק שטרא מירא דמלוה אבל אי לא נפיק שטרא מתותי ידיה דמלוה חיישין דלמא אכתי לא מטא לידיה דמלוה ומתני' דאוקימנא בהאי מודה דהאי שטרא מטא לידיה דמלוה מהרי"ט שעתא דנכתב ומיניה נפל. אמר לך אבי כי הא גונא בריא נקיס שטרא מחותני ידיה דמלוה חיישין לקטניא ומשום הכי לא היינונן בהודאתו דלוה. ולא אשכחן פירכא לא להא דאבי ולא להא דרב אשי ותירווייהו בעינן דמטא שטרא בידא דמלוה. והא דרי יוחנן לא הוי להו חיובתא דיכול רב אקנייתא ולאבי נמי לא הוי חיובתא דהא לדבריו דרי יוחנן שייכי. מהו סניא דשמעתין כ"י יוחנן סלקא דאמר מחלוקת בשחייב מודה ר"מ דאמר יחזיר סבר שטר שאין בו אחריות נכסין לא גבי ממשעבדי מבני חרי הוא דגבי וביין דמורה ליה ליכא למיחש הלכך יחזיר. ורבנן סברי גבי אפי ממשעבדי הלכך לא יחזיר דחיישין לקטניא אבל בשאין חייב מודה דברי הכל לא יחזיר דחיישין לפרעון ותניא בהדיא כוותיה. שמואל מוקי לה לכלול מתני' בשאין חייב מודה אבל בשחייב מודה דברי הכל יחזיר כי עדיו בחתומיו זכין לו ^(א) (ובל) בשטרי הקנאה דהא שעביד נפשיה. ובשטר שאין בו אחריות אע"פ שאין חייב מודה ^(ב) ר"מ דאמר יחזיר למלוה לצור על פי צלוחיתו וכיון שאין בו אחריות נכסין אינו גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי.

א) אלו ז"ל וי"ש בשטרי הקנאה.
ב) ז"ל אמר ר"מ דמיוס למלוה וכו'.